

การพยาบาล
อายุรศาสตร์-ศัลยศาสตร์

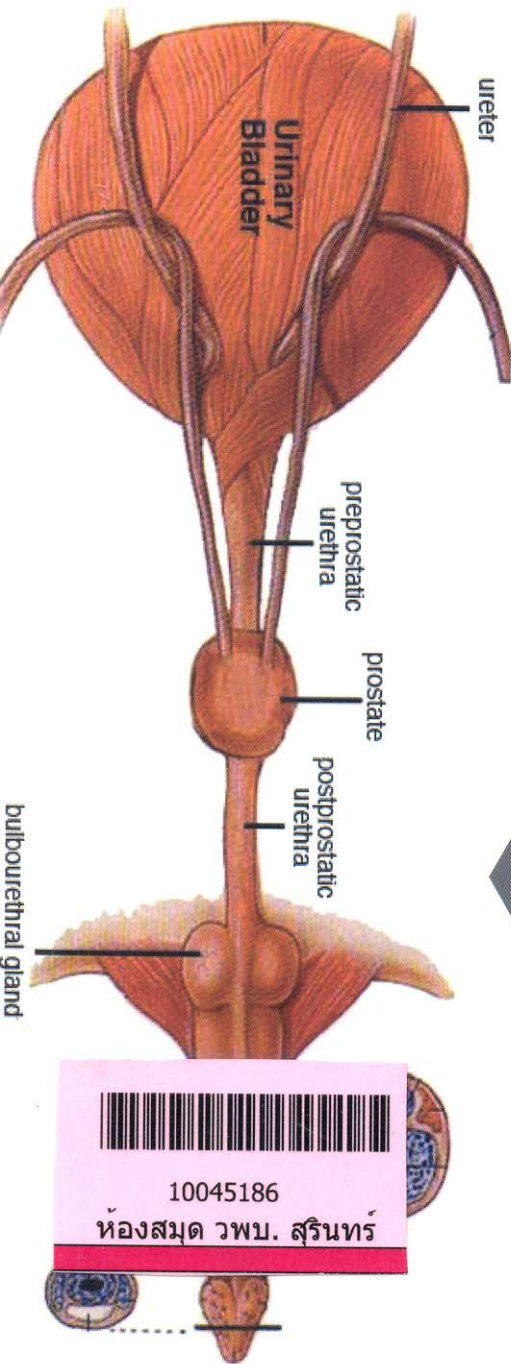
โรคไต

และ
ระบบ
ทางเดิน
ปัสสาวะ

Kidney
& Urinary
Diseases :

Medical and Surgical
Nursing Care

ชัชวาล วงศ์สารี

10045186

ห้องสมุด วพบ. สุรินทร์

สารบัญ

	หน้า
คำนำ	(2)
สารบัญ	(5)
สารบัญรูปภาพ	(12)
สารบัญตาราง	(15)
หน่วยที่ 1 การประเมินสภาพผู้ป่วยในระบบทางเดินปัสสาวะ	1
แนวคิดและแผนการเรียนรู้	2
1.1 การประเมินสภาพและบทบาทพยาบาล	6
1.2 การซักประวัติ การตรวจร่างกาย การตรวจทางห้องปฏิบัติการ และการตรวจรักษาพิเศษ	7
1.3 การตรวจร่างกาย (Examination)	26
1.4 การบันทึกข้อมูลสุขภาพ	33
แบบทดสอบประเมินตนเองก่อน-หลังเรียน	38
เอกสารอ้างอิง	41
หน่วยที่ 2 การพยาบาลผู้ที่ได้รับการตรวจวินิจฉัยโรคไต และระบบทางเดินปัสสาวะ	43
แนวคิดและแผนการเรียนรู้	44
2.1 โครงสร้าง หน้าที่ปกติของระบบทางเดินปัสสาวะ	48
2.2 การตรวจ การวิเคราะห์ผลการตรวจห้องปฏิบัติการ	59
2.2.1 Renal Function Test: RFT	62
1) Blood Urea Nitrogen (BUN)	62
2) Creatinine (Cr)	63
3) Uric acid	64
4) estimated Glomerular Filtration Rate (eGFR)	65
2.2.2 Urine Analysis: UA	67
2.2.3 Urine Proteins 24 hour	75

2.2.4	Urine Culture: U/C	76
2.2.5	Renal biopsy	79
2.3	การพยาบาลผู้ที่ได้รับการตรวจทางรังสีวินิจฉัย	81
	๑ สารทึบรังสีเพิ่มความคมชัดของภาพ	81
	๒ บทบาทพยาบาลในการดูแลผู้ได้รับสารทึบรังสี	83
2.3.1	Plain KUB	85
2.3.2	Intravenous Pyelography: IVP/IVU	88
2.3.3	Retrograde Pyelography: RP	92
2.3.4	Voiding Cystourethrography: VCUG	92
2.3.5	Static cystography	93
2.3.6	Ultrasonography: U/S	93
2.3.7	Computed Tomography: CT	95
2.3.8	Magnetic Resonance Imaging: MRI	95
	แบบทดสอบประเมินตนเองก่อน-หลังเรียน	100
	เอกสารอ้างอิง	103
หน่วยที่ 3	การพยาบาลผู้ป่วยที่มีความผิดปกติเกี่ยวกับการขับถ่ายปัสสาวะ	105
	แนวคิดและแผนการเรียนรู้	106
3.1	กลไกปกติของการขับถ่ายปัสสาวะ	109
3.2	ภาวะปัสสาวะบ่อย	111
3.3	ภาวะปัสสาวะกะปริดกะปรอย	113
3.4	ภาวะปวดแสบเวลาปัสสาวะ	114
3.5	ภาวะปัสสาวะคั่งค้าง	116
3.6	ภาวะปัสสาวะปนเลือด	121
3.7	ภาวะกลั้นปัสสาวะไม่อยู่	122
3.8	ภาวะปัสสาวะออกมาก	129
3.9	ภาวะปัสสาวะออกน้อยหรือไม่มีปัสสาวะ	131
3.10	ภาวะกระเพาะปัสสาวะพิการจากระบบประสาท	133
	แบบทดสอบประเมินตนเองก่อน-หลังเรียน	144
	เอกสารอ้างอิง	148

หน่วยที่ 4	หลักการพยาบาลผู้ป่วยฉุกเฉินน้ำ uesting อก มะเร็งในไต	
	และระบบทางเดินปัสสาวะ	151
	แนวคิดและแผนการเรียนรู้	152
	4.1 โรคฉุกเฉินในไตที่เกิดจากพันธุกรรม	155
	4.2 เนื้องอกที่ไต	161
	4.3 มะเร็งไต	164
	4.4 มะเร็งท่อไต	177
	4.5 มะเร็งกระเพาะปัสสาวะ	179
	4.6 มะเร็งต่อมลูกหมาก	183
	4.7 มะเร็งอวัยวะ	189
	4.8 มะเร็งองคชาติ	191
	แบบทดสอบประเมินตนเองก่อน-หลังเรียน	197
	เอกสารอ้างอิง	201

หน่วยที่ 5	หลักการพยาบาลผู้ป่วยที่ได้รับบาดเจ็บที่ไต	
	และระบบทางเดินปัสสาวะ	205
	แนวคิดและแผนการเรียนรู้	206
	๑ กลไกการบาดเจ็บไตและระบบทางเดินปัสสาวะ	209
	5.1 การประเมินการบาดเจ็บไตและระบบทางเดินปัสสาวะ	211
	5.2 การบาดเจ็บที่ไต	213
	5.3 การบาดเจ็บต่อท่อไต	219
	5.4 การบาดเจ็บต่อกระเพาะปัสสาวะ	226
	5.5 การบาดเจ็บต่อท่อปัสสาวะ	231
	5.6 การบาดเจ็บต่อลำไส้	239
	5.7 การบาดเจ็บต่ออวัยวะ	241
	หลักการพยาบาลผู้ป่วยที่ได้รับบาดเจ็บที่ไตและระบบทางเดินปัสสาวะ	244
	แบบทดสอบประเมินตนเองก่อน-หลังเรียน	248
	เอกสารอ้างอิง	251

หน่วยที่ 6	การพยาบาลผู้ป่วยที่มีการอุดตันที่ไตและระบบทางเดินปัสสาวะ	253
	แนวคิดและแผนการเรียนรู้	254
	๑ ชนิดและกลไกการเกิดนิ่ว	258
	๑ สาเหตุกลไกการเกิดนิ่วแต่ละชนิด	259
	๑ พยาธิสรีรวิทยาของนิ่วในระบบทางเดินปัสสาวะ	261
	๑ อาการและอาการแสดงของนิ่วในระบบทางเดินปัสสาวะ	262
	๑ หลักการวินิจฉัยนิ่วในระบบทางเดินปัสสาวะ	264
	๑ หลักการรักษานิ่วในไตและระบบทางเดินปัสสาวะ	264
6.1	การติดเชื้อจากการอุดตันในระบบทางเดินปัสสาวะ	266
6.2	การอุดตันที่ไตและระบบทางเดินปัสสาวะ	273
	6.2.1 นิ่วในไต	274
	6.2.2 นิ่วในท่อไต	278
	6.2.3 นิ่วในกระเพาะปัสสาวะ	282
	6.2.4 นิ่วในท่อปัสสาวะ	283
	๑ หลักการพยาบาลผู้ป่วยที่ได้รับการรักษานิ่วที่ไตและระบบทางเดินปัสสาวะ	285
6.3	การสลายนิ่วและการทำให้นิ่วแตกหรือคิบนี้ออก	289
	6.3.1 การสลายนิ่ว	289
	6.3.2 การทำให้นิ่วแตกหรือคิบนี้ออก	293
6.4	การผ่าตัดนิ่วและการผ่าตัดไตออก	294
	6.4.1 การผ่าตัดเอานี้ออกจากไตด้วยวิธี PCNL	294
	6.4.2 การผ่าตัดเอานี้ออกจากท่อไตด้วยวิธี URS และ RIRS	295
	6.4.3 การผ่าตัดเปิดเอานี้ออกจากกรวยไต	297
	6.4.4 การผ่าตัดเปิดไตออก	297
	๑ หลักการพยาบาลผู้ป่วยที่ได้รับการผ่าตัดนิ่วและการผ่าตัดไตออก	298
6.5	การใส่สายระบายปัสสาวะในไตและท่อไต	302
	6.5.1 การใส่สายดัดเบิล เจ สเต็นท์	302
	6.5.2 การใส่สายระบายน้ำปัสสาวะออกจากกรวยไตทางผิวหนัง	304

6.5.3 การใส่สายระบายน้ำปัสสาวะออกจากกระเพาะ	
ปัสสาวะทางผิวหนัง	306
◎ หลักการพยาบาลผู้ป่วยที่ใส่สายระบายน้ำปัสสาวะ	
ออกจากกระเพาะปัสสาวะทางผิวหนัง	311
6.6 ต่อมลูกหมากโตและการผ่าตัดต่อมลูกหมาก	313
แบบทดสอบประเมินตนเองก่อน-หลังเรียน	322
เอกสารอ้างอิง	325

หน่วยที่ 7

การพยาบาลผู้ป่วยกลุ่มอาการโรคไต ติดเชื้อที่ไต	
และระบบทางเดินปัสสาวะ	327
แนวคิดและแผนการเรียนรู้	328
7.1 กลุ่มอาการโรคไต	332
7.2 การติดเชื้อในระบบทางเดินปัสสาวะ	337
7.2.1 การติดเชื้อในระบบทางเดินปัสสาวะส่วนบน	342
◎ ท่อหน่วยไตอักเสบ	342
◎ ไตและกรวยไตอักเสบชนิดเฉียบพลัน	345
◎ ไตและกรวยไตอักเสบชนิดเรื้อรัง	350
7.2.2 การติดเชื้อในระบบทางเดินปัสสาวะส่วนล่าง	353
◎ กระเพาะปัสสาวะอักเสบ	353
◎ ต่อมลูกหมากอักเสบ	355
◎ ถุงเก็บบอสุจิและอัณฑะอักเสบ	357
◎ ท่อปัสสาวะอักเสบ	358
◎ หลักการพยาบาลผู้ป่วยที่ติดเชื้อที่ไต	
และระบบทางเดินปัสสาวะ	359
7.3 วัณโรคไต	360
7.4 ฝีในไต	368
แบบทดสอบประเมินตนเองก่อน-หลังเรียน	371
เอกสารอ้างอิง	375

หน่วยที่ 8	หลักการชะลอการเสื่อมของไตจากโรคทางอายุรศาสตร์	377
	แนวคิดและแผนการเรียนรู้	378
	๑ พยาธิสภาพของไตเสื่อมที่เกิดจากโรคทางอายุรศาสตร์	382
	8.1 การชะลอการเสื่อมของไตจากโรคไข้แดงกึและไข้เลือดออกแดงกึ	385
	8.2 การชะลอการเสื่อมของไตจากโรคมลาเรีย	396
	8.3 การชะลอการเสื่อมของไตจากโรค-ลูปลั	401
	8.4 การชะลอการเสื่อมของไตจากโรคเบาหวาน	409
	8.5 การชะลอการเสื่อมของไตจากโรคความดันโลหิตสูง	417
	8.6 การชะลอการเสื่อมของโรคไตเรื้อรังในระยะที่ 3-4	421
	แบบทดสอบประเมินตนเองก่อน-หลังเรียน	425
	เอกสารอ้างอิง	428
หน่วยที่ 9	หลักการพยาบาลผู้ป่วยที่มีภาวะไตวาย	431
	แนวคิดและแผนการเรียนรู้	432
	9.1 ไตวายจากการติดเชื้อในกระแสเลือด	435
	9.2 ไตวายเฉียบพลัน	437
	9.3 ไตวายเรื้อรังและไตวายเรื้อรังระยะสุดท้าย	446
	9.4 หลักการพยาบาลผู้ป่วยที่มีภาวะแทรกซ้อนจากไตวายเรื้อรัง	
	และไตวายระยะสุดท้าย	455
	9.4.1 ภาวะซีด	456
	9.4.2 ภาวะน้ำเกิน	457
	9.4.3 ภาวะยูรีเมีย	463
	9.4.4 ภาวะไม่สมดุลของโซเดียม	465
	9.4.5 ภาวะไม่สมดุลของโปตัสเซียม	469
	9.4.6 ภาวะไม่สมดุลของคลอไรด์	473
	9.4.7 ภาวะไม่สมดุลของแคลเซียม	476
	9.4.8 ภาวะไม่สมดุลของฟอสฟอรัส	482
	9.4.9 ภาวะไม่สมดุลของแมกนีเซียม	486
	9.4.10 ภาวะไม่สมดุลของกรด-ต่างจากการเผาผลาญ	489
	แบบทดสอบประเมินตนเองก่อน-หลังเรียน	499
	เอกสารอ้างอิง	502

หน่วยที่ 10	หลักการพยาบาลผู้ป่วยไตวายที่ได้รับการบำบัดทดแทนไต	505
	แนวคิดและแผนการเรียนรู้	506
10.1	การเตรียมผู้ป่วยสำหรับการบำบัดทดแทนไต	509
10.2	การผ่าตัดปลูกถ่ายไต	510
10.3	การฟอกเลือด	527
10.3.1	การฟอกเลือดด้วยเครื่องไตเทียม	527
10.3.2	การฟอกเลือด/ล้างไตทางหน้าท้อง	542
10.4	หลักการพยาบาลผู้ป่วยที่มีภาวะแทรกซ้อนจากการฟอกเลือด	555
10.4.1	เย็บช่องท้องติดเข็ม/อັกเสบ	555
10.4.2	ภาวะตะคริว	556
10.4.3	ปฏิกิริยาการแพ้ตัวกรอง	556
10.4.4	ความดันโลหิตสูงขณะฟอกเลือด	558
10.4.5	ภาวะความดันโลหิตต่ำขณะฟอกเลือด	558
10.4.6	ภาวะ Dialysis disequilibrium syndrome	560
10.4.7	ภาวะเนื้อเยื่อและอวัยวะต่างๆ ขาดออกซิเจน	560
	แบบทดสอบประเมินตนเองก่อน-หลังเรียน	562
	เอกสารอ้างอิง	565
	เฉลยพร้อมอธิบายคำตอบแบบทดสอบประเมินตนเองก่อน-หลังเรียน	567
	คำย่อทางการแพทย์ที่พบบ่อยในระบบทางเดินปัสสาวะ	569
	ดรชรนี้	573
	INDEX	583
	เกียรติประวัติผู้พิมพ์	589